

ГУРДІШ ВЛАДИСЛАВ, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **БУРКОВСЬКА АННА**, доктор філософії (економіка),
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ НА ДОСТУПНІСТЬ ПРОДОВОЛЬСТВА ТА ЦІНОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ

Глобальні економічні кризи суттєво впливають на доступність продовольства та цінову стабільність. Під час криз відбувається зниження купівельної спроможності населення, що призводить до зменшення попиту на певні категорії продуктів. Водночас економічні негаразди підвищують витрати на виробництво й транспортування продовольства, що зумовлює зростання цін [1]. Одним із основних факторів впливу є девальвація національних валют, що призводить до подорожчання імпортованих продуктів та сировини. Це особливо гостро відчувається в країнах, що залежать від імпорту продовольства або сільськогосподарських ресурсів. Водночас внутрішні виробники також стикаються з труднощами через подорожчання матеріалів та добрив, що призводить до зниження обсягів виробництва і підвищення цін на внутрішньому ринку.

Кризи також провокують нестабільність на фінансових ринках, що позначається на доступі сільськогосподарських підприємств до кредитних ресурсів. Відсутність доступного фінансування обмежує можливості фермерів інвестувати в нові технології, оновлення обладнання та розширення виробництва, що в перспективі знижує продуктивність [2]. Глобальні економічні кризи можуть також посилювати соціальну нерівність, оскільки зростання цін на продукти першої необхідності найсильніше впливає на бідніші верстви населення, що призводить до поглиблення продовольчої незабезпеченості, особливо в країнах, які й до кризи мали труднощі з доступом до продуктів харчування [3]. Глобальні економічні кризи можуть значно впливати на доступність продовольства та цінову стабільність [4]. Коли економіка стає нестабільною, це зазвичай веде до зниження купівельної спроможності населення і зменшення інвестицій у сільське господарство. Зменшення інвестицій може призвести до зниження виробництва продовольства, що, у свою чергу, підвищує ціни на продукти харчування.

Також економічні кризи часто супроводжуються коливанням валютних курсів, що впливає на ціни імпортованих продуктів. Якщо валюта країни девальвує, імпортні продукти стають дорожчими, що може призвести до загального зростання цін на продовольство [3]. У періоди економічної нестабільності також можуть збільшуватися витрати на транспортування та зберігання продовольства через зростання цін на паливо і логістичні послуги, що, в свою чергу, може ще більше вплинути на кінцеву ціну продуктів для споживачів.

Щоб пом'якшити ці впливи, уряди та міжнародні організації можуть впроваджувати політики та програми, спрямовані на підтримку сільського

господарства, забезпечення соціальних виплат для найбільш вразливих верств населення і підтримання стабільності ринків продовольства через резерви та стратегічні запаси [1]. Крім того, важливо забезпечити стабільність цін на продовольство шляхом створення стратегічних запасів і резервів. Це дозволить регулювати ринок у періоди різкого підвищення цін або дефіциту. Забезпечення ефективних систем моніторингу і прогнозування ринкових умов допоможе передбачити можливі кризи і швидко реагувати на них.

Для підтримки доступності продовольства також важливо розвивати інфраструктуру для транспортування та зберігання продуктів, що включає модернізацію доріг, складів і холодильних установок, що дозволить зменшити витрати на логістику і зберегти якість продуктів [2]. У глобальному контексті співпраця між країнами також може бути надзвичайно корисною. Міжнародні організації та торговельні союзи можуть відігравати важливу роль у стабілізації ринків шляхом координації зусиль для підтримки цін на продовольство і забезпечення гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях [2]. Освіта і підвищення обізнаності населення щодо продовольчих криз і стратегій їх подолання також можуть бути корисними. Інформування громадян про ефективне використання продовольчих ресурсів і методи економії можуть сприяти зменшенню тиску на ринок і поліпшенню загальної ситуації з доступністю продовольства. Таким чином, глобальні економічні кризи негативно впливають як на виробників продовольства, так і на споживачів, спричиняючи порушення в ланцюгах постачання, зростання цін і зниження доступності продуктів харчування для різних верств населення.

Список використаних джерел:

1. Caruso D., Lunkina T., Burkovska A. and Burkovska A. Assessment of the Influence of the National Bank of Ukraine Monetary Policy on Food Security of the State. *Accounting and Finance*. 2020. №4 (90), P. 45-51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4\(90\)-45-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4(90)-45-51)
2. Shebanina O., Burkovska A., Petrenko V., Burkovska A. Economic planning at agricultural enterprises: Ukrainian experience of increasing the availability of data in the context of food security. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol.9. No.4. Pp.168–191. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.08>.
3. Shebanina, O., Burkovska, A., Lunkina, T., & Burkovska, A. Global aspects of food security in the world: economic dimensions. *Modern Economics*. 2023. №38. P. 178-185. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-27).
4. Полторак А.С., Сухорукова А. Л., Бурковська А. І. Кібербезпека в системі трансформації управління бізнес-організацією. *Трансформація менеджменту бізнес-організацій: сучасні тренди та виклики* : колективна монографія. Київ : Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. 2021. С. 158-176. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10893/1/17.pdf>

